

572/2
1980/2

ISSN 0132-5965
საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

საქართველო

1980 თაშთაგანალი

სიზღარა საკარტოვლოვა

იოსებ ნონეშვილი

დროშები აღისფერი,
როგორც მომავლის ფრთები,
შვიდფერი ცისნარტყელით
განათებული მთები.

როგორც ოცნება ტკბილი,
ფიქრი მომავლის კართან,
ველებზე დაბერტყელი
ბუნების უსვი კალთა.

ბარაქიანი ენა,
ბარაქიანი სვარი,
მთებზე გაშლილი ფარა,
შუქად დაღვრილი მტკვარი.

ჩაი, ღვინო და ხილი,
ნარინჯ-თურინჯის ვაშლი...
ქარსნების მომხილი,
ცაბდე აზიდულ მთებში.

ბარაქიანი მიწა,
პარად მზიანი მხარე
და ლაქვარდების ფიცარს
დაჯახებული მთვარე.

16407

ნ. აგვალიანი

ქათილი ქაზის ნაკვალავი

ერთსელ ვალოდია თავის უფროს მძას-
თან საძასთან ერთად ტუეში მიდიოდა. გზას
ვიღაცის ნაკვალევი აჩნდა. თუმცა ალაგ-

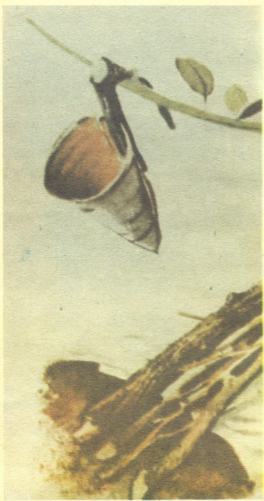
ალაგ გათელილი ბაღასი უკვე წელში გა-
მართულიყო და ადამიანის ნაფესური წიწვ-
სა და ფოთლებს დაფუარა, შინსე შეიძლე-

საქართველოს სსრ
საბავშვო ბიბლიოთეკა
თბილისი

ბოდა გაგერჩია, საით მიემართებოდა გამგულელი კაცის კვალი. მის გეხს ინიშნებდი აქა-იქ დატოვებული ნასვლავით:

აგერ, წუარო ამოუწმენდია და გაუკამკამები. წუაროსთან არეის სის ქერქისაგან შერული კოთხო დაუტოვებია—წულის დასვლევად.

იქვე, ჭვანტობში ფეხი რომ არ ჩაგეფლოს, რუსე ორიოდუ ჭიკო გადაუსხდია—ფენდაუსეულელებად რომ შეიძლო კაღმა გასვლა.

აგერ, გზისწირას, მუსიდან ჩამოშვებული როკები ჩამოუსხებია და გაუკამკამებულად, უფათოდ გაივლი.

საშა მიდიოდა და თანდათან იღუშებოდა: აქეთ წამოსვლისას უნდოდა გზა მოგულედ მოეჭრა, რათა შერევის ქოსამდე მალე მისულიყო. იქ თავისიანები ეგულებოდა, — ულიანოვების მთელი ოჯახი სოკოს საერეფად იყო წამოსული და საშას და ვალოდიას შერევის ქოსში ვლოდებოდნენ. ახლა კი ბავშვებს გზა დაებნათ.

როგორმე გაგაღწევთ აქედან. ეგ არის—ვალოდია ზატარაა და დამედლება, — ფიქრობდა საშა და უძვროს მამიკოს მალიძალ გადახედვად სოლმე.

მაგრამ საკვირველი ის იყო, რომ მოქანცული და ტუის ჩასუთული ჰაერით გაოფლილი ვალოდია მანც იდიმებოდა.

— შენ რაღაც კარგ გუნებასე ხარ, რა გინარია?

— განა ვერაფერს ამჩნევ? — თვლები ეშმაკურად მოჭურტა ვალოდიამ, — ჩვენამდე აქ კეთილ კაცს გაუგვლია, სედაგ, რამდენი კარგი რამ დაუტოვებია თავის ნაკვალევსე?

საშა გაოცებული შედგა, — საიდან მოუვიდა ასეთი აზრი ამ ზატარას? ცოტა არ იუოს შერცხვა კიდევ, — ჩვენ სმირად ეურსაც კი არ ვუგდებთ სოლმე უძვროსი ძმების ნათქვამს.

საშამ ვალოდიას სელი გადახვია და უოსრა:

— აი, ცსოვრებაშიც ასე უნდა იარო, ჩემო ვალოდია, რომ ხალხის სხსარგებლოდ კეთილი საქმეების კვალი დატოვო.

ეს სიტყვები კარგად დაბანსოვრდა უძვროს მძას.

საქართველოს პატარებო

შანსულ ნიშანბანში

მიუვარს შენი ვახაფსუელი,
შენი თქროს შემოდგომა,
ცა იხურად განხრეული,
ჩანსქერების კლდიდან სტომა.

შენი მზე და შენი მოვარე,
შენი ეანა,
შენი ზვრები,
ეს ლამაზი აწემარე,
წვიმა,
თოვლი,
სიო,

ქარი,
ალიონზე მოელვარე
მოციმციმე დილის ცვარი,
მცხეთა,

კორი,
კორის ციხე,
ლიახვი და დედა შტკვარი,
შენი მთები,
ცისარტყელა,

ღამით ცაზე ვარსკვლავთ ჯარი,
შენი ტიბილი „ორთველა“,
შენი დილა,
შენი დარი!

მოუვარისთვის გაგიღია
ათხივ კუთხით
ათხივ კარი.

მიუვარს შენი ვარდი, ია,
შენი სმალი,
შენი ფარი...

სოფლები და ქალაქები,
სკოლები და მათი ზარი.
გლეხი კაცი, მუშა კაცი,
საქართველოს ბურჯად მდგარი.

საბჭოთა ხელისუფლების პირველი წლები იყო. მუშები და გლეხები ბოლშევიკ-ლენინელების ხელმძღვანელობით მტერს ებრძოდნენ და ახალ ცხოვრებას აშენებდნენ. ბავშვებსაც უნდოდათ დახმარებოდნენ უფროსებს. ერთიანდებოდნენ რაზმებად და ჯგუფებად, ირქმევდნენ სახელებს: ზოგნი „სპარტაკელები“ იყვნენ, ზოგნი „ნორჩი კომუნარები“, ზოგნიც „ნორჩი კომუნისტები“. იმ ხანებში პარტიამ კომკავშირის დაავალა შექმნა ერთიანი საბავშვო კომუნისტური ორგანიზაცია.

1922 წლის 12 თებერვალს კრასნაია პრესნიაზე სტამბის შენობაში თავი მოიყარა ორმოცდაათამდე მოსკოველმა ბავშვმა. თამაშობდნენ, მღეროდნენ, დოღების ბავაბუგით დაბიჯებდნენ მოსკოვის ქუჩებში. ეს იყო ერთ-ერთი პირველი პიონერული რაზმი.

1922 წლის 19 მაისს სრულიად რუსეთის კომკავშირის II ყრილობამ გადაწყვიტა: მოსკოველთა მაგალითისამებრ ყველგან ჩამოეყალიბებინათ პიონერული რაზმები. ეს დღე ითვლება პიონერული ორგანიზაციის დაბადების დღედ.

1924 წელს პიონერულ ორგანიზაციას დიდი ლენინის სახელი მიენიჭა. სიყვარულითა და სიამაყით იხსენებენ თავიანთ წითელუცლსახვევიან ბავშვობას ჩვენი პაპები და ბებიები. საბჭოთა ადამიანების რამდენიმე თაობამ გაიარა პიონერული გზებით. პიონერულ ორგანიზაციაში იგრძნეს მათ პირველად რაოდენ სიხარულის მომგვრელია სამშობლოს სამსახური.

ოკიანი წლების პიონერები „დღეა ერთი“ დადიოდნენ ოჯახ-ოჯახ და წერა-კითხვას ასწავლიდნენ ხალხს, ეხმარებოდნენ უპატრონო ბავშვებს.

ოცდაათიანი წლების პიონერები ქობ-სამკითხველოებისათვის წიგნებს ავროვებდნენ, აკეთებდნენ რადიომიმღებებს, ჰკრიბავდნენ ტრაქტორების ასაგებ თანხას.

სამამულო ომის მრისხანე წლებში უფროსების გვერდით დაზღბთან ბავშვებიც იღვანენ, ბავშვები შრომობდნენ მიწდვრად, ეხმარებოდნენ პოსპიტლებს.

პიონერები შეელოდნენ უფროსებს დანგრეული სახალხო მეურნეობის აღდგენაში, ყამირის ათვისებაში...

დღეს პიონერები მრავალი სასახელო საქმის მოთავენი არიან.

პიონერული ორგანიზაცია ბავშვებს ეხმარება და ასწავლის, იყენენ ჰეშმარტი მამულიშვილები, იცხოვრონ და იშრომონ კომკავშირულად, კომუნისტურად.

ვ. ი. ლენინის სახელობის პიონერული ორგანიზაციის დროშაზე ლენინის ორი ორდენი კიფობს.

დღეს ამ დროშის ქვეშ დგას ოც მილიონზე მეტი საბჭოთა პიონერი.

საბჭოთა კავშირის პიონერული ორგანიზაცია

სუთი ოლიმპიური ჩგოლი

ზურაბ ლივაჯაშვილი

ბავშვებო, შარშან ბევრ-
მა თქვენგანმა ნახა ტყელე-
ვიზით საბჭოთა კავშირის
ხალხთა სპორტაკიადა. სპა-
რტაკიადაზე სპორტის სხვა-
დასხვა სახეობაში საუკეთეს-
სოს სახელს ერთმანეთს
ეცილებოდნენ ჩვენი ქვეყ-
ნის თხუთმეტი რესპუბლი-

კის, მოსკოვისა და ლენინგ-
რადის უძლიერესი სპორტ-
სმენები. ამ ასპარეზობიდან
საქართველოს ბარე ორი
წარგზავნილი დაბრუნდა
ოქროს, ვერცხლისა თუ
ბრინჯაოს მედლით მკერდ-
დამშვენებული.

მსოფლიოს უძლიერესი
სპორტსმენები კი ოთხ წე-
ლიწადში ერთხელ თავს
იყრიან ხოლმე რომელიმე
ქვეყანაში და სპორტის
სხვადასხვა სახეობაში მარ-
თავენ ასპარეზობას.

ასეთი ასპარეზობები ჯერ
კიდევ სამი ათასი წლის

წინათ იმართებოდა ოლიმ-
პოში, ამიტომ მათ ოლიმ-
პიურ თამაშებს უწოდებენ.
ოლიმპიური თამაშები

სპორტის დიდ დღესასწა-
ულთან ერთად, მშვიდობი-
სა და მეგობრობის ზეიმიც
არის. ტყუილად ხომ არ
იყო, რომ საბერძნეთში

ოლიმპიური თამაშების დროს ომები სასტიკად იკრძალებოდა.

ოლიმპიადის დროსაზე გამოსახულია ხუთი სხვადასხვა ფერის რგოლი. ეს ხუთი რგოლი ხუთი კონტინენტის ხალხთა მგვობრობის გამომხატველია.

და აი, წელს, ივლისის ბოლოს, ოლიმპიური თამაშების მასპინძელი მოსკოვი იქნება. მოსკოვში ჩამოვლენ მსოფლიოს უძლიერესი სპორტსმენები და ერთმანეთს შეეჯიბრებიან:

კურავში, მძღვოსნობაში, ფეხბურთში, ფრენბურთში, კრივში, მშვილდოსნობაში, ნიჩბოსნობაში, კალათბურ-

თში, ტანვარჯიშში და სპორტის სხვა სახეობებში.

ამ ასპარეზობებს ტელევიზიით მთელი მსოფლიო ნახავს. ცხადია, ტელევიზორს შენც მიუჯდები, მით უმეტეს, რომ ოლიმპიადაზე ჩვენი რესპუბლი-

კის ბევრი სპორტსმენიც გამოვა.

ვინ მოთელის, რამდენი რამ იქნება საინტერესო. მარტო მოკურავეთა, ნიჩბოსნთა და წყალში მტომგელთა ასპარეზობის ცქერა რად ღირს!

რა სჯობს მსოფლიოს უძლიერეს სპორტსმენთა შეჯიბრების ცქერას, მაგრამ თუ ჩაფიქრებულხარ

იმაზე, ჩემო ნორჩო მგვობარო, რომ ყველა იმ დიდმა სპორტსმენმა პატარობიდან დაიწყო ვარჯიში?

ჰოდა, ახლა ერთი კითხვით უნდა მოგმართო: თვითონ თუ იცი, მაგალითად, კურავა? დაჰყუებარ უფროსებს საკურავა აუზში ან ზაფხულობით თუ კურავ ჩვენს ანკარა მდინარეებში?

ახლა კი გიამბობ ორი ავსტრიელი ბიჭუნას ამბავს. ამ ამბავს წაიკითხე და დარწმუნდები, რა არც ვამოადგათ მათ კურავის ცოდნა და რა კეთილი სამსახური გაუწიეს საბჭოთა სპორტსმენს.

ჩემი რეალური მეტა

1956 წელს ოლიმპიური თამაშები შორეული ავსტრალიის ქალაქ მელბურნში გაიმართა.

იმ ასპარეზობაში მოსკოველმა ნიჩბოსანმა ივანოვმა უკან ჩამოიტოვა ამერიკელთა, ინგლისელთა, გერმანელთა ნავეები და პირველმა გადაკვეთა ფინიშის ხაზი. როცა ოფლად გახვთქულმა სპორტსმენმა ტბაში ღრმად შეჭრილ ფიცარინავ-

თან მიაცურა ნავეი, ნაპირზე აღმართულ ტრიბუნებზე ტაშმა იქუბა. გამარჯვებულთან მსაჯობივიდა, ნავეში მდგომ ჩემპიონს ხელი ჩამოართვა და გამარჯვება მიულოცა. შემდეგ ოქროს მედალი აიღო და ის იყო ივანოვისათვის ზონარით კისრზე უნდა ჩამოეკიდა, რომ საიდანღაც ტალღა მოეგრდა, ნავეი შეტოტტამნდა, სპორტსმენ-

მათავი ველარ შეიკავა, შექანდა, მსაჯს მდელი ხელიდან გაუვარდა და წყალში მოაღინა ტაპანი.

ახმურდა ხალხი.
შეშფოთდა მსაჯი.
გაფითრდა ივანოვი.
ხუმრობა საჭმე იყო! ოთხი წელი ემზადებოდა ამ შეჯიბრებისათვის კაცი და, ესოდენ ჯიჟით მოპოვებული საპატიო ჯილდო თვალსა და ხელს შუა გაუქრა!

ტა იმ ადგილას გვარაინი ღრმა იყო. აქეთ ეცნენ, იქით ეცნენ—ვერაფერი იღონეს.

მაგრამ სახე მინც სიხარულით უბრწყინავდათ, ოქროს მდელი პატრონს ჩააბარეს. იქუხა ტაშმა. დაბნეული ივანოვი გონს მოეგო და ბიჭები გოლიათურ მკერდში ჩაიკრა.

ძალიან აქვს პატარები. ბიჭებს საჩუქრებიც ბლომად მისცეს, ივანოვმა კი მათ წითელი ყელსახვევი გაუკეთა, რამაც ბიჭები განუწოლად გაახარა.

როცა საბჭოთა გემი მელბურნის ნავსადგურს ტოვებდა, უამრავ გამცილებელს შორის ორი წითელყელსახვევიანი ბიჭუნა იდგა. პიონერულად აეწიათ ხელი და თვალდანამულეები ეშვიდობოდნენ საბჭოეთისაკენ მიმავალ გემს.

ამ ღროს, სად იყო და სად არა, ფიცარნაგზე ორი ბიჭუნა გამოიჭრა, თვალის დახამხამებაში გაიძვრეს ტანთ და თავდაპირა გადაეშენენ მოჩვეში.

გავიდა ათი წამი, თხუთმეტი, ოცი... ხალხი შეშინდა, აჩოქოლდა. სწორედ ამ ღროს ლურჯი ტბის ზედაპირზე ორი ქერა თავი გამოჩნდა. ბიჭებმა ღრმად ჩაისუნთქეს ჰაერი და ისევ ჩაიურყუშალებს. ასე უცნითავენენ კარგა ხანს. უველანი გაფაციცებულნი აღედგნებდნენ თვალს, ელოდნენ რით გათავდებოდა ბიჭების თავგამოდება. ბოლოს, როცა მეშვიდედ ამოუყვინთეს, ერთ-ერთმა მათგანმა ჰაერში აიჭნია მომუშტული ხელი და შესძახა:

— აქა მამკვს, აქა! აგერ არის მდელი!

ქანცაწვეტილი ბიჭები გაჭირვებით ამობობდნენ ნაპირზე. დაქანცულები კი იყვნენ,

მატყარი სტოვიო ძინურაშვილი

თებერვალი

ზალვა ფორკხიძე

საქართველო
ბავშვთა ლიტერატურა

უკვე დადგა თებერვალი,
 ეს ზამთარიც გაილია,
 მოიფშენიტა ლურჯი თვალი
 და იღვიძებს თოვლქვეშ ია.
 აფრთხილდნენ ბელურები,
 მზემ ღიმილი გააწვირა.
 ზამთარს ხომ არ ეხუმრები,
 ბევრი ჯიკი დანახშირდა.
 ახლა ბაბუ ფერავს სახნისს,
 მამა წაღლით ბელავს ტირიფს,
 ახმაურდა ჩვენი სახლი,
 ვაზი სიხარულით ტირის.
 ტყეში გაჩნდა რილო-პრილო,
 აღარ სცივიათ კორჩიოტებს,
 ფსევით ქსოვენ მწვანე ჭილოფს,
 უკერავენ ხალათს კორდებს.
 მზემ ღიმილი გააწვირა,
 ზამთრის ღამე დანახშირდა,
 უკვე მოდის გაზაფხული,
 უცხო ყალმით დახატული!..

მხატვარი ნანა სულემინაშვილი

ზეიმით შემობრძანდა

მზია ჩხეტიანი

გარეთ გამო, მეგობარო!
 აღე, კარი გამოაღე—
 აშრიალეხს თებერვალი
 წითელ-წითელ ბაირალებს.
 დაინახე—
 რა მზე მოდგა
 შენი ეზო-ფუძის კართან,
 შუბლოვასნილი თებერვალი
 რა ზეიმით შემობრძანდა!
 ხმა მიეცი ვაშას ძახილს,
 ტოლებს მარჯვედ მიჰყევი
 მხარში!

ნახე, როგორ ცხოვრობს ხალხი
 დიდ ოქტომბრის ქვეყანაში.
 შენაც გმართებს მათეზური
 გმირობა და გარჯა-შრომა,
 გული—საძმოდ ანთებული,
 ქირში, ლხინში თანადგომა!

ბიძაჩემი

თინათინ ზოგოლაძე

ერთხელ მე და ბიძაჩემი კაკლობანას სათამაშოდ წავედით.

ბიძაჩემი ჩემზე ბევრით კი არა, შვიდი-რვა წლით უფროსი იყო. დედ-მამა რომ დაეხლცა, დედაჩემი ზრდიდა. ჰოდა, ჩვენ ძმებრივით ვიყავით.

იმ დღეს, კაკლობანას სათამაშოდ რომ წავედით, ბიძაჩემმა ბლომად მოიგო კაკალი. ქვას სრიალ-სრიალით რომ გაუქანებდა ჩარიგებულ დაკროლიდ კაკლებს, სულ ერთიანად გაჰქონდა. მე კი მის მოგებულს ვაგროვებდი. მერე უბეში ჩავიხრჩინებდით და ნადავლით შინ წა-

მზატვარი ვახტანგ გულისაშვილი

ვიდოდით. ბიძაჩემის მულობნი არაგინ იყო მის ტოლებში.

წითელქორონა პორფიანი კაკოს ეთამაშა, სულ ერთიანად გაფუქვნიდა. კაკო გამწარდა, ბიძაჩემს შარი მოსდო და საცემად წაიწია. ბიძაჩემი დაყუ კი არ იყო, გამოწვევა ეგრე არ უნდაო და თვითონაც გაიწია. კაკლის ხის ქვეშ შეგროვიდ ბიჭებსაც მეტი კი არ უნდოდათ:— მიდიო, მისცხეთ, ძმები ხომ არა ხართო,— გააქებებს მოჩუბებო. ეცნენ და რას ეცნენ! ჩემს შეგროვებულ კაკალსაც დაწადუწი აუყუნეს.

— მიდი, სანდრო, მიდი! — ვუყვიროდი ბიჭებს.

— ძიძგი, ძიძგი, მამალა, შენ იცი და მაგანაო! — ყიჟინებდნენ ბიჭები.

კაკო იყო ბიძაჩემის მომრევვი! სანდროს პერანგი შემოეხნა, თვალთანაც ჰქონდა ჩაღურჯებული, მაგრამ მისავათებულ კაკოს უფრო მეტი ბეჭედი აჯდა.

შინ რომ მივვლით, მამაჩემი მომგვა, ვითომ მე ვიყავი დამნაშავე. სანდროს ვერაფერს ეუბნებოდა ვაცხანებულ გუნებაზე, მერე კი დაარიგებდა ხლამე. სამაგრიროდ ედარჩემი სანდროსაც ისე მისდგებოდა, როგორც მე:

— შენ დაგაყარე მიწა! ამხელა ბიჭს კაკო როდის მოგვეცმაო.

ძმას შვიდივით ზრიდა და დას დედის უფლებებიც ჰქონდა.

ეს იყო სამი წლის წინ. სამი წელიწადი ხმა არ გაუტოიათ ერთმანეთისათვის ბიძაჩემსა და კაკოს. შორიშორს უფლირდნენ და ერთმანეთს უბღვერდნენ. იქნება სცხვენილად კიდევ მაშინდელი ტყუილ-უბრალე ჩხუბისა.

თექვსმეტი წლის ბიძაჩემი დახტს მაინც არ ეშვებოდა. ზოგჯერ წრეში მეც ჩამაყვებოდა. ბიჭები კანჭებს ქაშირით დამიღლივებდნენ ხლამე. სანდრო მეუბნებოდა, ისე ვაგომავრდებდა კანჭები, ქვასავით ვავიხრებდა და მერე შენი მომრევვი არავინ იქნებოდა.

მართალია კაკო მითთქვა, მაგრამ გული კეთილი ჰქონდა, ქვეყანაზე ისე არავინ და არაფერი ეცოდებოდა, როგორც ჩიტები. ბუდის მოშლისთვის ერთხელ ცადმკლავაანთ თემოს ისეთი დლე აყარა, ცადმკლავაანნი სულ ედდა-ბუდოანად მოგვიცვიფდნენ. ატყდა ერთი აღიპკოთი. სანდრო სახლის სახურავზე ავიდა და ჩვენს ეზოში შეჩოქილებულ მომხვედურებს მთელი სოფლის გასავლენად გადმოსძახა:

— ეგეთ ავ საქმეზე თუ სადმე შევასწარი თემოს, იმის პანაშვილისთვის მოემზადეთ!

გაგიფნენ და გადაირიფნენ ცადმკლავაანნი. ბევრნი იყვნენ, იყვირეს, იქოთქოთეს. სანდროს გარდა ჩვენც დაგვემუქრნენ და დაიშალნენ.

სალამოს მამაჩემმა ყველაფერი ეს რომ გაიგო, სანდროს უთხრა:

— შენა, სანდრო ყური მიგდე... სხვისი შვილის ცემა არ გეპატრება.

სანდრომ სიტყვის შებრუნება არ იცოდა. მით უმეტეს, მამაჩემისა ძალიან ურიგებოდა. არც დას უბედავდა რამეს. მე კი თავშიც წამითაქუნებდა, რბილად, რომ არ მიწყენოდა. კარგი ძმაკაცები ვიყავით.

ერთ შაბათს, შუადღისას, მე და სანდრომ რაიციურის ფართოკრანაიან კინოთეატრში ფილმი ვნახეთ ავტომობილებზე. ამ ფილმმა მთლად გადაშრა. ჯერ ისედაც მიტაცებდა შოფრობა და ახლა ველარ მოვისვენე. შინ რომ აღფრთხვანებით ვყვებოდი ფილმის შინაარსს, ასე იყო და ისე იყო-მეთქი, ედუარდის შინაარსს თვალეტი გადმოუტყვიდა. შოფრობა არ უყვარდა— ხიფათიანი საქმეა.

— ამ ხიფათიანი საქმის მიმყოფნი კი დღევანდელ ცხოვრების შესაბამისი არიანო, — თქვა სანდრომ. — მიწას ვინა ხნავს და თესავს? მძღოლი. ვის გადააქვს აუარება ტვირთი? მძღოლი. ვის გადაყავს მილიონობით მგზავრი? მძღოლი. ედუარდი კი ხელებს ასავსავებს და თავის აზრს არ უხვებს. მამაჩემიც რომ მხარს უჭერს!

აღბათ ამ საქმეზე ჩვენ არ ვემეტებით. შინაშემდეგ ამ ხიფათიან საქმეს არ დაადგენო. გასაგებია.

ის ფილმი მე და სანდრომ ხუთჯერ მაინც ვნახეთ.

არ გასულა დიდი ხანი, სანდრო შაბათ-კვირას ისე დამეკარგებოდა, ვერ ვიგებდი, სად მიდიოდა. ვკითხე, მაგრამ ლიმილით შემომხედდა და არაფერი მიპასუხა.

ერთხელ კი, სადღიობისას, სანდრომ თვალი ჩამიკრა და მანიშნა, გარეთ გამოდი, რალაც უნდა გითხრაო.

ეტყობა, საიდუმლო მალა, მალა და ბოლოს ველარ მოითმინა ჩემთვის არ გამემუღავნებინა.

— იცი, მე სად დავდივარ შაბათ-კვირას?
— ახა, რა ვიცი, გუდამისანი კი არა ვარ.
— ჩვენებთან კრინტი არ დასძრა. ხომ იცი ედუარდის ამბავი, ამიტყვება, ეს რა ჰქენიო, ხომ გუუბნებოდიო... დოსაფში დავდივარ შოფრობის კურსებზე, ერთ წელიწადში მოწმობას ავიღებ.

— მერე მანქანა? — ანგარიშმიუტყემდად შეეძახე სიხარულით.

— იცი, — თავში წამითაქუნა ადრისით, — მანქანების მეტი რა არი, ბიჭო!

— სანდრო, ეგებ მეც მატარო, ჰა?

— შენ ჯერ არ მიგიღებენ... შენისთანების კურსები ჯერ არ გაუხსნიათ, — მოთხრა ამყად. და მხოლოდ მაშინ ვიგრძენი, რომ ჩვენს შორის უკვე დიდი განსხვავება იყო.

შუბი ხალაში არ დავიშალა.

ერთ საღამოს მამაჩემმა შინ ამბავი მოიტანა: — ქუჩაში მივიღე და რას ვხედავ, სამოსწავლე საბარგულში ეს ჩვენი სანდრო არ უბის საქმესაო.

— ჰო, მე ვიყავიო, — არ დამადა სანდრომ.

ედუარდმა რალაც წვეთები დალია და გული მოიბრუნა. ამით გამოსხატა ის, რომ სანდროს საქციელი ეწყინა.

სანდრომ საშუალო სკოლა დაამთავრა, შოფრობის მოწმობაც აიღო დოსაფიდან და ჯარშიც გაიწვიეს.

გავაციდეთ.

კაკოც იმ დროს წაიყვანეს, სანდროსავით იმასაც დაყრვევინეს ზუტუტა წითელი ქოჩორი. რა სასაცილოები იყვნენ თავხელურა ბიჭები! კაკო და სანდრო შერიგებულებიყვნენ, ერთმანეთს უყურებდნენ და იცინოდნენ.

გადაგვკოცნეს, გადაგვკოცნეთ და წავიდნენ.

ედუარდმა იტრა. სანდროზე დარდობდა. ობოლი ბიჭი შვილივით გაზარდა და ჯიკარი ეწყოდა.

ძალიან დამაქდა სანდრო. ვიღარე. მოვიწყინე. მისი წასვლით თითქოს მარტო ჩვენი სახლი კრ არა, მთელი სოფელი დაცარიელდა. ექვსი-შვიდი თვე როგორც იყო გაგძევილთ და ერთხელ მამაჩემმა წამოიწყაო:

— ის ბიჭი არ მოვინახულოთ?

საშემოდგომო არდადეგები დავეწყუო და ერთ დღეს მე და ედუარდი ავობარგეთ კიდეც სანდროს სანახავად. მამაჩემი ვერ წამოგვყვა, რალაც გადაუღებელი საქმე გამოუჩნდა. მატარებელში კი დაგვაბინავა. ორი ტყვიასავით მძიმე ჩემოდანი მიგვკონდა ბიჭებისათვის. მამაჩემმა და ედუარდმა თქვეს, იქ სანდროს გარდა სხვებიც არიან და იმათაც უნდა ერგოთ ჩვენი ჩურჩხელები და ნაშუქებიო.

მივივარით. კარგა ხანს ვიარეთ მატარებლით. ვაგონში ორჯერ გამოვიძინეთ. კეთილ ხალხს რა

გამოლევს ქვეყანაზე. იმ სადგურზე, სადაც ჩვენ ჩამოვდით, ჩვენმა თანამგზავრებმა ბარგი ბაქანზე ჩამოგვიტანეს და დიდის ამბით გამოგვემშვიდობნენ. მერე ტაქსი ვიქირავეთ. ტაქსის შოფერი, ერთი კეთილი და ზონბა ძია, ისე დასწვდა ჩვენს ჩემოდნებს, თითქოს არაფერიო, საბარგულში ჩააწყობა და მალე დავიძარით.

* ნაწვიმარ გზაზე მივდიოდით. ციოდა. ზამთრის სიახლოვე იგრძნობოდა. პატარა ქადაქი გავიარეთ, რომელიღაც მდინარის სანაპიროს გავეყვით. მდინარე ისე იყო აღიდებული, ამღვრეული და აქაფებული, დამის გზაზე გადმოსულიყო. აქეთ ეს სამი დღე გადაუდებლად წვიმდაო, გვითხრა ტაქსის მძღოლმა.

მთავორიანი ადგილი იყო და გზა ხან გორაკებს შორის მიდიოდა, ხან ისევ მდინარის ნაპირს მიჰყვებოდა.

ერთ სოფელს რომ მივუახლოვდით, გზაზე უამრავი ხალხი შევნიშნეთ. აქ რაღაც დიდი საამშენებლო უბანი იყო. შოფერმა გვითხრა:—კაშხალს აგებენ და ამ გორაკებში გვირბები გაავაგებთ.

როცა შევრებილ ხალხს მივუახლოვდით, გავლა აღარ შეიძლებოდა, ისე იყო შეკრებილ ხალხში სამხედროებიც ვრიგენენ. ყველას რაღაც შეშფოთება ეტყობოდა და რამდენიმე ქალი და ბავშვიც ცხარე ცრემლითაც ტირიდა.

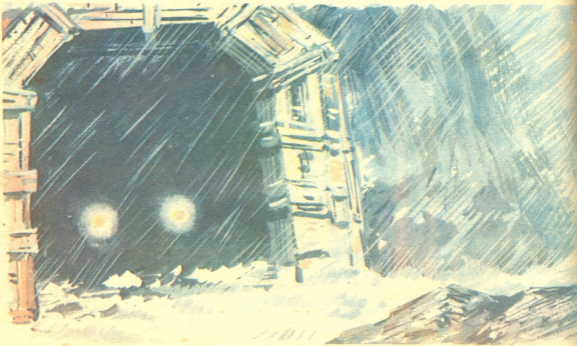
შოფერმა კარი გააღო და ერთ სამხედროს კითხა, რა მოხდა, რა ამბავიაო.

— აგერ, ამ გვირბში წყალი შეგარდა, მუშებმა გამოასწრეს, მაგრამ ორი კაცი ოთხკილომეტრიან სიღრმეში დარჩა, მათ საშველად ჯავშანტრანსპორტიორი შეგვბავნეთ, მაგრამ ისიც კარგა ხანია არა ჩანს...—უპასუხა სამხედრომ.

ხალხი ლეღავდა. გვირბის შავი ხაზა შემზარავად გამოიყურებოდა. მოდიებული მდინარე თითქოს იქიდან მოჩქეფდა. ჯავშანტრანსპორტიორი კი არ ჩანდა.

მე და ღვდაჩემს შეგვეშინდა. მართლა დიდი გამბედაობა უნდა ნახვერად წყლით სავსე გვირბში, თუნდაც მანქანით, კაცი სხვის გადასარჩენად შევიდეს.

და აი, მთელი ეს ამდენი ხალხი ელოდება და ლეღვს.

ჩვენც იმ ალღევებულ ხაღს შეგუერთდით. მე ერთიანად მაკასტახებდა. დედაჩემი ქაღებს რა-ღაცას ეკითხებოდა. ის ორი მუშა, აგერ ორი დღეა თურმე რაც გვირახში არიან ჩარჩენილნი. მშენებლებმა მათ გადასარჩენად ვერაფერი ვერ მოახერხეს და სამხედროებს სთხოვეს დახმარება. ცოცხლები არიან თუ მკვდრები ჯერ არავინ იცის და დიღით გვირახში შესული ჯავშნიანი მანქანაც აგერ უკვე ექვსი საათია თურმე არ ჩანს. ახლა ამას დარღობენ და განიცდიან.

გვირახში რალაც განათდა. თანდათან უფრო ნათებოდა. ხაღნი გაინაბა. მხოლოდ აქაფებუ-ღი მდინარის ხმა ისმოდა.

გვირახის შავ ხახაში გამოჩნდა უზარმაზარი მანქანა, ანთებული ფარები გამოანათა, მერე ფარები ჩაქრა, მდინარის მღვრიე ტალღებს შეუ-ტია და ღმუილით ამოიჭრა გზისკენ ფერღობზე. მალე ჯავშანზე რამდენიმე ჯარისკაცი აღი-მართა.

მოღრიდ, დაძაბულ სახეებზე ღმიილი ეფინათ, ხეღები შემართეს და დაიძახეს:

— ცოცხლები არიან, ცოცხლები! მაშინ კი იხუღდა ხაღსმა. ჩვენც გაღმავალნი მანქანისაკენ.

მაშაი ჯარისკაცები მიწაზე გაღმობჩნენ. ერთი მათგანი თავის მეთაურს გამოეჭვიმა და მოახსენა:

— დაგაღება შესრულებულია, მუშები ცოცხ-ღები და უღნებელი გამოევიყვანეთ!

ცოცხალი და უღნებელი მუშები ერთიანად გა-ღუმაუღლები, დაღლილები, გატანჯუღლები, ცახცა-ხებღნენ და ფეხზე ძღვის იღვნენ. მათ თავისიი-ღები ეხვეღღნენ, კოცნიღნენ.

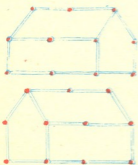
ხაღი კი ჯარისკაცებს მიეხვია. ჯავშნოსნის წინა საძრომიდან ვიღაცის მომ-ღლიმარე ხახე იყურებოდა. და მე დავინახე ბიძა-ჩემი, სანღრო! ჩვენი სანღრო!

დეღაჩემსაც დაენახა და ერთ წუთს გაოცებუ-ღი, გაოგნებული უყურებდა. მერე ორივე ერთად გავიქვეით მისკენ. დაგვინახა, ეღვის სისწრა-ღით ამოხტა მანქანიდან და უცებ ისეთი გო-ღლიათი მეჩვენა, ისეთი დიღი, ისეთი კეთიღი, როგორც არავინ მთელ ქვეყანაზე.

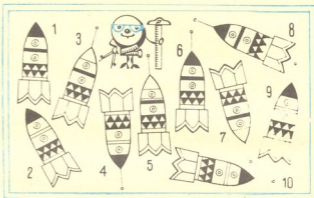

ჩხირებისგან გააკეთე ზედა სახლი, შემდეგ სამი ჩხირი ისე გადაადგილე, რომ ქვედა სახლი გამოვიდეს.

5	5	5	5	=	3
5	5	5	5	=	5
5	5	5	5	=	6
5	5	5	5	=	26
5	5	5	5	=	30

გამოიყენე ოთხივე მათემატიკური მოქმედება—გამოკლება, მიმატება, გაყოფა, გამრავლება და მიხვდები, როგორ უნდა ამოხსნა ეს მაგალითები.

აბა, თუ მოძებნი ორ ერთნაირ რაკეტას?

რამდენი მარცხენა და რამდენი მარჯვენა ხელია ამ ნახატზე?

სეზონი

მე

66

80

ვანო და სანდრო ერთმანეთს ეჯობ-
რებოდნენ: რომელი ვაჯობებთ რა-
დიოს, რომელი უფრო ხმამაღლა ვიუ-
ვირებთო. ვანოს და სანდროს ხმა ჩა-
უწყდათ და ბარე ერთი კვირა უელზეხ-
ვეულები დადიოდნენ. რადიო კი ისევ
თავის ხმაზე ლაპარაკობდა. ასე აჯო-
ბა ორივეს რადიომ.

გამოცანა გამოცანა

თუმცა მთა-ბარს ჯერ ისევ
თოვლის ქურქი აცვია,
აიბარგა ზამთარი,
სხვა ქვეყნისკენ გასწია.
მან კი თოვლის ქურქიდან
მარჯვენდ ამოაღწია,
გაზაფხულის მაცნეა,
ყუვილია პაწია.

ზოთა ამირანაშვილი

გეოგრაფიის გაკვეთილზე მასწავლე-
ბელმა მოსწავლეებს ჰკითხა:
— ბავშვებო, რომელი სახარგებლო
წიაღისეული იცით?
ჰირველი მერხიდან ნუკრი წამოიჭ-
რა და წამოიძახა:
— კარტოფილი, მასწავლებელო!
რა უნდა ეთქვა?

16491

საქართველოს
აღმკმ ცაქონა
და მ. ი. ლენინის
სახელობის
პროფესორთა
საბუნებისმეტყველების
ინსტიტუტის
სახელობის
ფორტალი
გამოცემის
მე-9 წელი
საქ. კ. ცა-ს
გამოცემლობა
Издательство
ЦК КП Грузии

უფრო ნახაბი ელზარე ამბოქაძის

მთავარი რედაქტორი მ. შ. ხრან მამაძე-პარიანი

სარედაქციო კოლეგია: ელზარე ამბოქაძე, ილია ანთელავა, კუპური გომიანი, ლიონა ლინაძე, ზურაბ ლეჟაშვილი, (პ/მგ მდივანი), მანანა კობახიძე, გელა ლოსაბერიძე, მახვალა ვრეხილიანი, გიორგი როინიშვილი (სამხ. რედაქტორი), გივი ძვალაძე, მირი ნიკლაური, გივი შიშინაძე.

ტექნიკური მდივანი

მთავარი: რედაქტორი, გამომცემლობის, სტამბის — თბილისი, 14, ველ. მთ. რედაქტორის — 93-41-30, 93-98-19, პ/მგ მდივანი — 93-41-30, 93-98-17, სამხ. რედაქტორის — 93-98-18, გარეკ. 93-10-32, 93-98-19. — 93-98-16

გადაცემა ისრაელში 21/XI-79 წ. ხელმოწერილია დისამბეჭდავად 2/II-80 წ. კალაღის ზომ. 60X90/16, ფხ. ნახ. ფურც. 25, ტირაჟი 172,450. ზედა. № 2896 „დიალა“ № 2. ნა. გრუზინსკომ ეზნკე. ფახე 20 კაპ.

53/89

76055

ჩიხითი

სიჩანენი

უფროსი სიჩანენი

ჯაფხვი

შიჩანენი

კრავრუშიანი
(მოდერნული აგია)

სამხრინაბო სპეცპარის
ლუბინენი

კაიბანი

სამხრინო სპეცპარის
პიური

კრავრუშიანი
(ფიურის ფაქიასოფი)

ჩვენის არმიის ჩიხითი და მეთაურთა შემარგენლობის სამხრეები

საკარალო ტანსცემლი

ქიკაპული ჩანენი კაიბანი

კოლკოშიანი

სამხრინო სპეცპარის
გენერალ-პიური

კაიბანის
გენერალ-ლუბინენი

ადიგალი

გენერალ-კოლკოშიანი

კაიბანის გარგული

არმიურის მთაბარი
გარგული

სამხრინო სპეცპარის
ფლორის კაიბანი

სამხრინო სპეცპარის
გარგული